

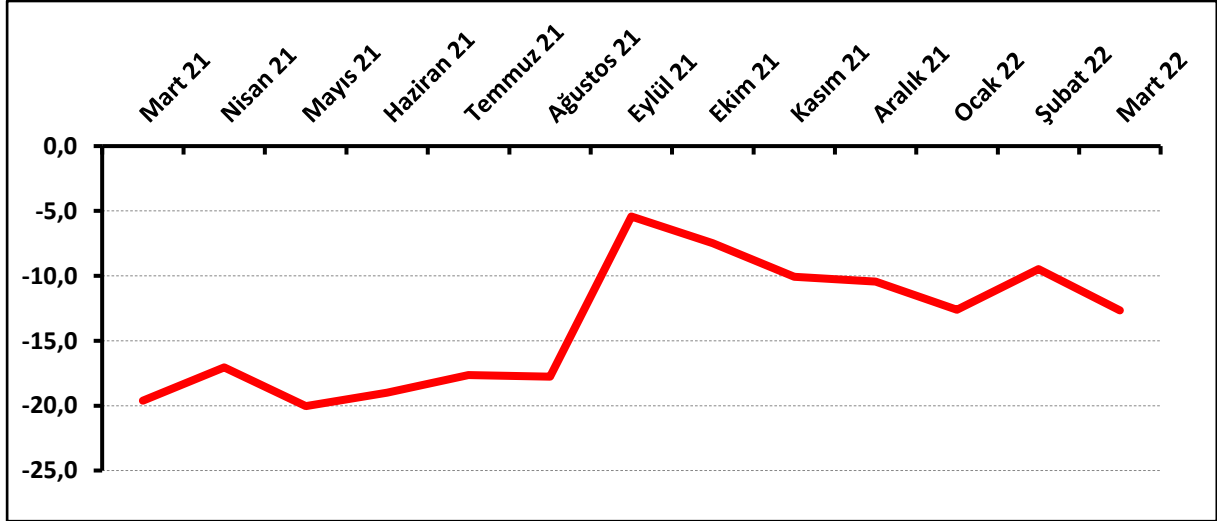
PERAKENDECİLERİN YÜZDE 73,8'İ FİYAT ARTIŞI BEKLİYOR

TEPE, Mart 2022'de bir önceki aya göre 3,2 puanlık azalış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 6,9 puanlık artışla -12,7 puan değerini aldı. Mart 2022'de TEPE anketine katılan perakendecilerin yüzde 63,4'ü geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtirken, bu oran Şubat 2022'de yüzde 42,8 seviyesindeydi. "Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörü Mart ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Mart ayı perakende güveninde en fazla artış Doğu Karadeniz Bölgesi'nde görüldü.

Perakende güveni geçen yıla göre artış, geçen aya göre azalış gösterdi

TEPE değeri, Mart 2022'de -12,7 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 6,9 puan artarken, geçen aya göre 3,2 puan azaldı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 13,9 puanlık kötüleşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 1,4 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Mart 2021 – Mart 2022)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-12,2	-17,6	-19,3	-29,8	-17,5	-20,9	-16,3	-15,2	-15,3	-12,9	-11,8	-2,4
2021	-15,1	-19,3	-19,6	-17,0	-20,0	-19,0	-17,6	-17,8	-5,4	-7,5	-10,1	-10,4
2022	-12,6	-9,5	-12,7									

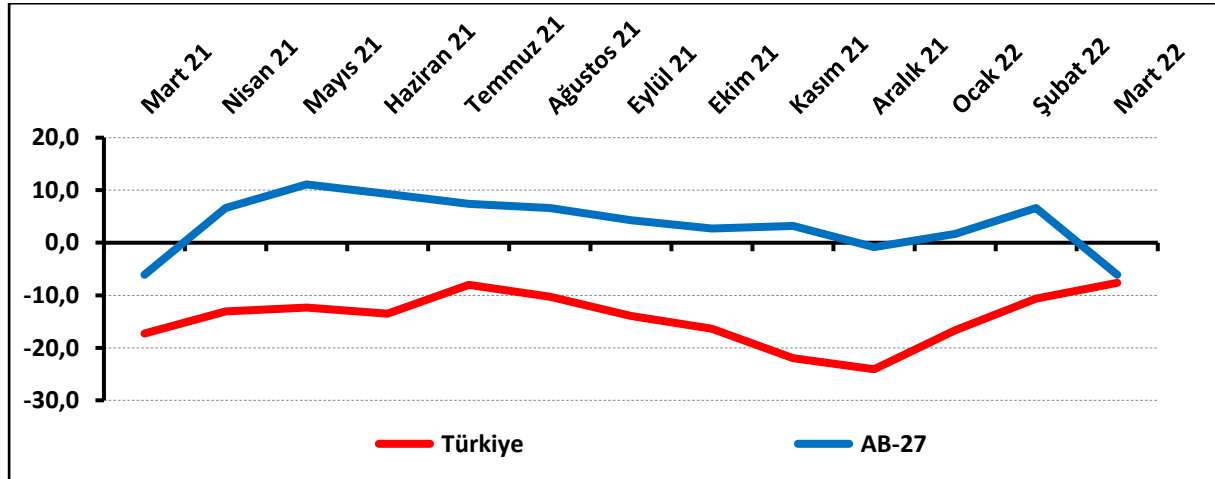
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mart 2022’de -7,6 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 3,0 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 9,7 puan arttı.

Mart 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 15,5’i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 15,4’ü işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 69,2 oldu. İyileşme beklentilerine çoğunlukla mevsimsel geçiş ve talep artışı gerekçe gösterilirken, kötüleşme beklentileri ekonomideki kötü gidiş, fiyatlardaki yükseliş ve alım gücünün düşmesi ile gerekçelendirilmiştir.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mart 2021 – Mart 2022)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

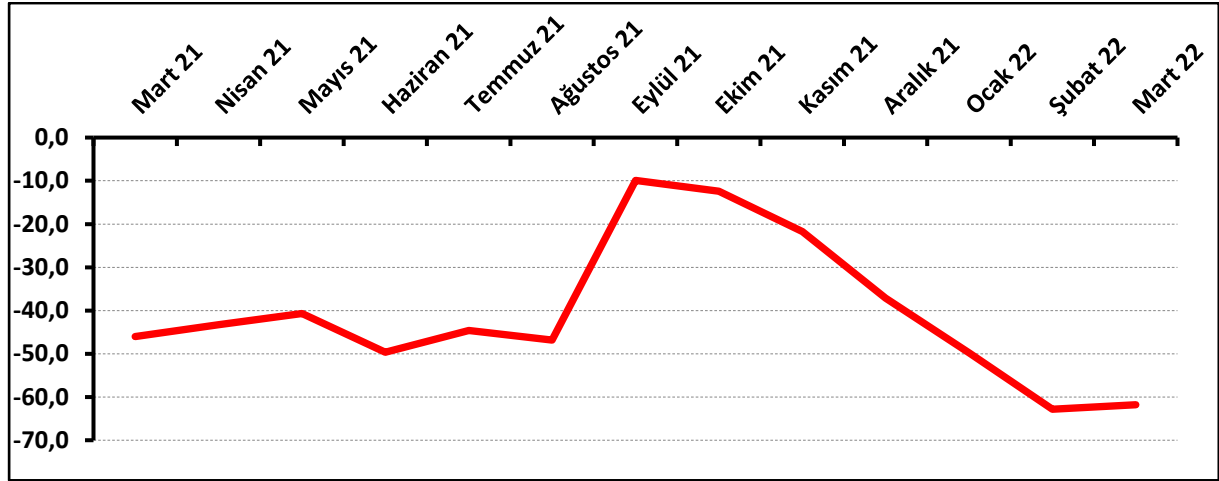
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-1,2	-14,2	-16,4	-39,5	-9,7	-9,9	-9,2	-9,2	-4,1	-0,2	2,7	1,7
2021	-6,7	-11,4	-17,3	-13,1	-12,3	-13,5	-8,0	-10,3	-13,9	-16,4	-21,9	-24,1
2022	-16,7	-10,6	-7,6									

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen yıla kıyasla kötüleşti

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Mart 2022’de -61,8 puan değerini alarak Şubat 2022’ye göre 1,0 puan artarken, Mart 2021’e göre 15,8 puan azaldı.

Mart 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 9,3’ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 73,4 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 17,3 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mart 2021 – Mart 2022)

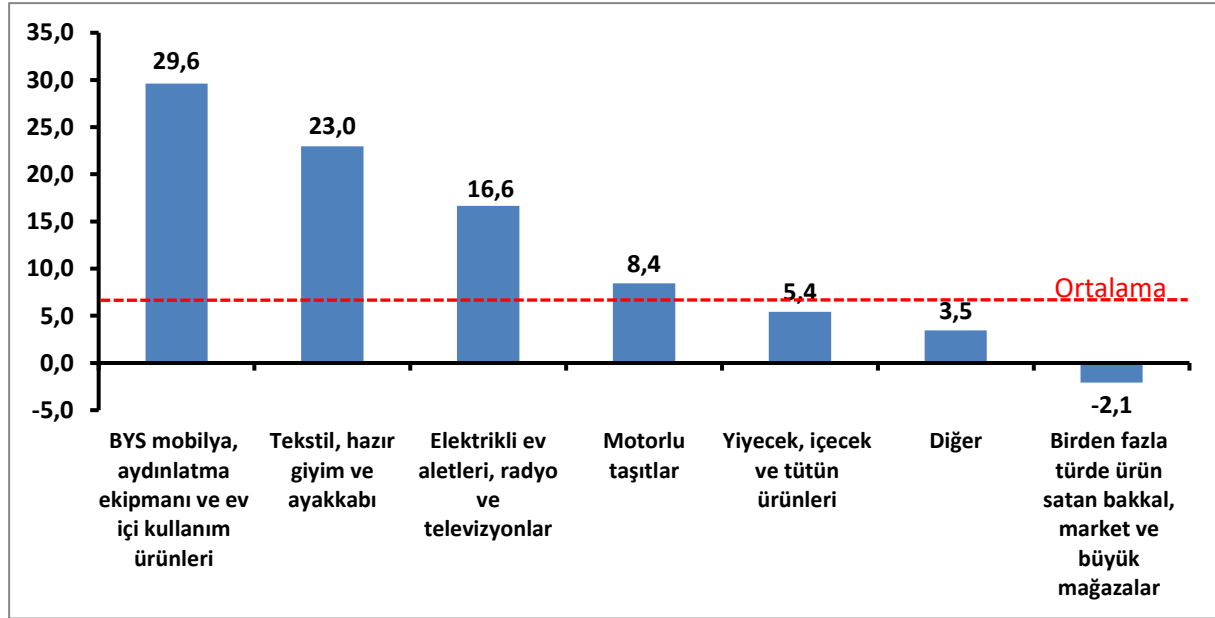
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-37,5	-36,0	-42,7	-65,3	-40,9	-55,3	-41,8	-46,5	-39,4	-37,5	-39,3	-37,7
2021	-41,5	-37,6	-46,0	-43,3	-40,7	-49,6	-44,6	-46,9	-9,9	-12,4	-21,7	-37,2
2022	-49,8	-62,8	-61,8									

Perakende güveni en fazla “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Mart 2022’de, geçen yılın aynı dönemine göre “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “motorlu taşıtlar” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.) ve “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörleri ortalamanın altında değer aldı.

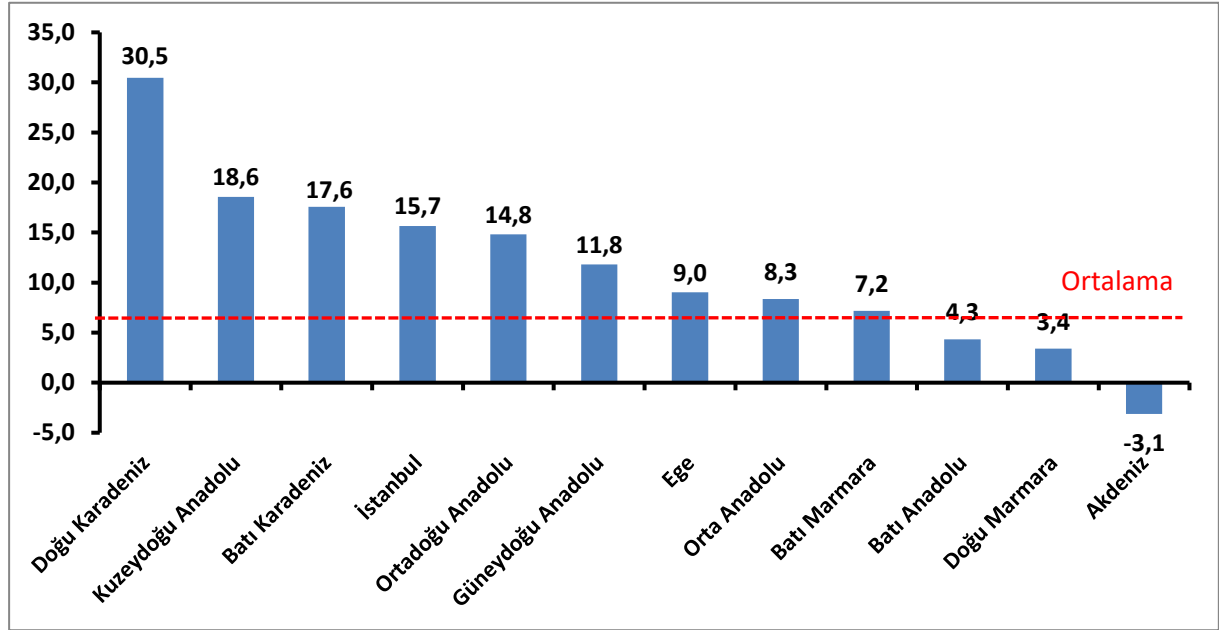
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mart 2022’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Doğu Karadeniz Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Mart 2022'de, geçen yılın aynı dönemine göre Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu, Batı Karadeniz, İstanbul, Ortadoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Ege, Orta Anadolu, Batı Marmara, Batı Anadolu ve Batı Marmara bölgelerinde artış gerçekleşirken, Akdeniz bölgesinde ise azaldı. Azalış yalnızca -3,1 puan ile Akdeniz Bölgesi'nde yaşandı.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Mart 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendede satış fiyatı beklentisi arttı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Mart 2022’de, “işlerin geçen yıla göre durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Mart 2021’e kıyasla olumlu yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” ise önemli oranda arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise “mevcut stok düzeyi”, “önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi” ve “işlerin geçen yıla göre durumu” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Şubat 2022’ye kıyasla olumsuz yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 03/2021	Endeks 02/2022	Endeks 03/2022	Bir önceki aya göre değişim 03/2022	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 03/2022
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-56,2	-40,4	-54,3	-13,9	1,9
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	14,7	22,6	24,0	1,4	9,3
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-25,8	-8,7	-24,1	-15,4	1,7
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-17,3	-10,6	-7,6	3,0	9,7
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-6,1	-1,1	-1,8	-0,7	4,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	35,0	62,7	69,1	6,4	34,1
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-46,0	-62,8	-61,8	1,0	-15,8
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	8,1	0,2	-0,3	-0,5	-8,4

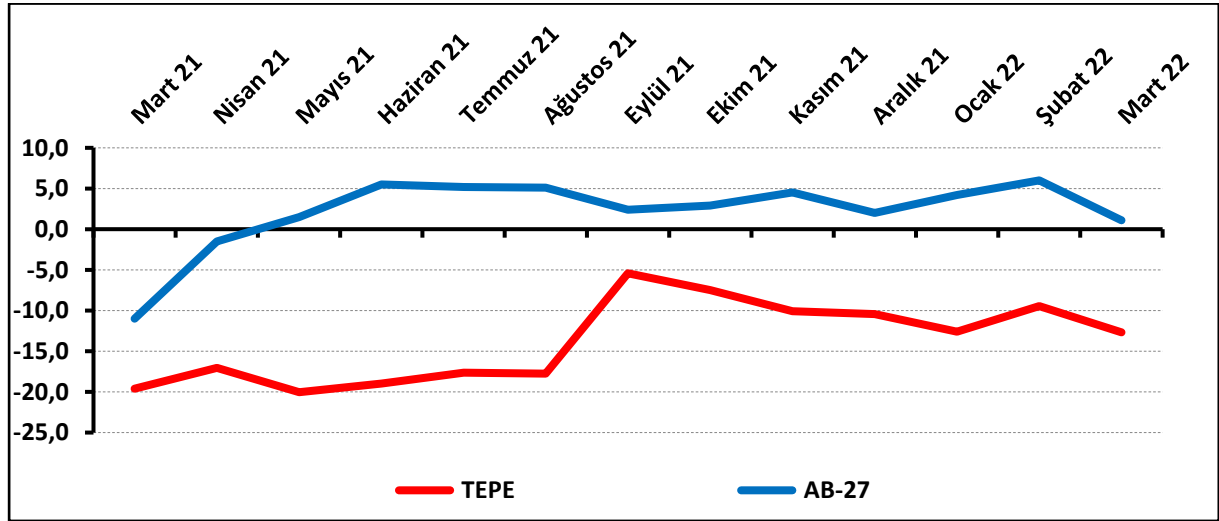
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen yıla göre artarken, geçen aya göre azaldı

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Mart 2022'de bir önceki aya göre 4,9 puan azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 12,1 puan arttı ve 1,1 puan değerini aldı. AB-27 perakende güven endeksi, 2022 yılının üçüncü ayında azalış gösterse de Mayıs 2021'den itibaren olumlu değerlendirmelerin ağırlıkta olduğunu ifade eden pozitif değerler almaktadır. Öte yandan, TEPE'nin denge değeri tüm aylarda negatif değerlidir ve Şubat 2022'deki kısmi artış hariç, Eylül 2021'den itibaren perakende güveninde genel bir bozulma eğilimini ima etmektedir.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mart 2021 – Mart 2022)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	1,2	1,3	-6,4	-29,1	-28,4	-18,5	-13,7	-9,2	-7,1	-5,7	-11,8	-12,0
2021	-16,6	-17,1	-11,0	-1,5	1,5	5,5	5,2	5,1	2,4	2,9	4,5	2,0
2022	4,2	6,0	1,1									

Mart 2022'de perakende güveninde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi'nin gerisinde kaldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Mart ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Malta oldu. Slovenya'da da 30 puan üzerinde iyileşme gerçekleşti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de 12,1 puana, Euro Bölgesi'nde ise 12,4 puana ulaştı. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Slovenya'da yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de -4,9, Euro Bölgesi'nde -5,3 puan oldu. Türkiye'nin geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının gerisinde kaldığı görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mart 2021 ve Şubat 2022'ye göre)

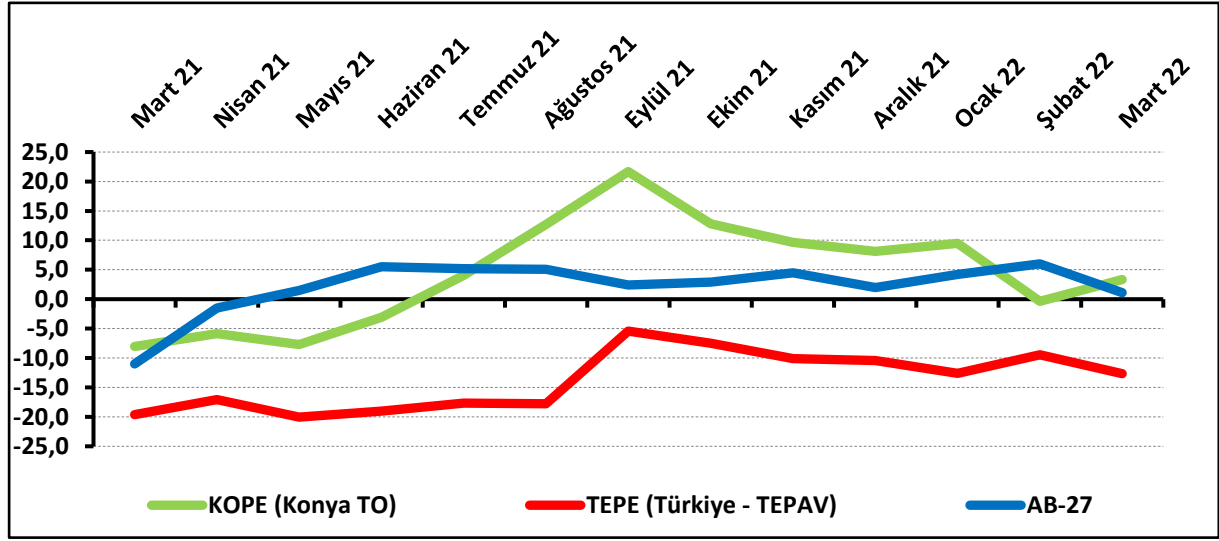
Ülkeler	Mart 2021'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Şubat 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Malta	56,2	-4,1
Slovenya	30,7	4,6
Karadağ	26,3	-2,9
İspanya	23,6	-9,6
Belçika	22,6	-0,5
İrlanda	21,7	-0,5
İsveç	19,8	-4,2
Slovakya	19,5	2,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	18,0	-9,7
Portekiz	17,6	-0,3
Letonya	17,2	0,1
Macaristan	16,1	-0,7
Çek Cumhuriyeti	14,4	0,6
Estonya	14,1	-1,4
Almanya	12,7	-7,6
İtalya	12,5	-1,9
Euro Bölgesi-19	12,4	-5,3
AB-27	12,1	-4,9
Hollanda	11,2	-3,3
Bulgaristan	9,8	-1,8
Yunanistan	9,4	-1,9
Sırbistan	8,0	-1,4
Polonya	7,5	-3,6
Türkiye	6,9	-3,2
Fransa	6,5	-5,0
Danimarka	6,1	-0,8
Hırvatistan	5,4	-3,5
Litvanya	0,4	-7,1
Arnavutluk	-0,3	-4,4
Romanya	-0,8	-3,2
Finlandiya	-1,3	-0,9
Avusturya	-5,8	-16,1
Makedonya Cumhuriyeti	-6,0	-4,0

*Sıralama Mart 2021 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Mart 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre 11,3 puan, bir önceki aya göre ise 3,7 puan artışla 3,3 puan değerini aldı. KOPE, Mart ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mart 2021 – Mart 2022)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-5,9	-5,9	-21,5	-27,5	-9,7	-6,7	-3,2	-12,6	-13,0	-14,7	-16,3	-16,6
2021	-13,2	-13,8	-8,0	-5,9	-7,7	-3,1	4,1	12,7	21,7	12,8	9,6	8,1
2022	9,5	-0,4	3,3									